

Charles Braam

Werken uit Aat Veldhoens rijke carrière zijn te zien in een overzichtstentoonstelling in het Centrum Beeldende Kunst aan de Oranje Vrijstaatkade in Oost.

Aat Veldhoen: 'Als je een stijl krijgt, verval je al gauw in maniërisme.' Foto: Sandra Hoogeboom / inzet: Robert Jasper Grootveld

Aat Veldhoen is wars van kunstpooiers

De expositie omvat werk uit Veldhoens gehele oeuvre, van zijn begintijd tot nu. Een aantal tekeningen is zelfs een week voor de opening op 9 december gemaakt. Ze maken deel uit van een serie over wachtende mensen in deabri van buslijn 22 aan de Wittenburgergracht, tegenover Veldhoens atelier. Een typisch onderwerp voor Veldhoens kunst: gewone mensen in een alledaagse omgeving, maar zo uitgewerkt dat het boeit en boven de banale werkelijkheid wordt uitgetild. Het vroegste werk is een stadsgezicht uit 1943 dat Veldhoen op de lagere school maakte en waaruit zijn bijzondere tekentalent blijkt.

Oorlogskind Veldhoen, geboren in 1934, kwam al op jonge leeftijd in aanraking met de schilderkunst. „Het komt van mijn vader. Hij was reclametekenaar, maar eigenlijk wilde hij schilderen. Op latere leeftijd is hij naar de Kunstacademie gegaan. Hij stond vaak langs de Amsterdamse grachten te schilderen, en dat leek mij ook wel leuk. Er ontstond altijd een oploop; hij was een praatgrage man. Daarnaast werkte hij ook hard,” vertelt Veldhoen.

In Veldhoens atelier hangen twee prachtige werken van zijn vader, een gezicht op de Magere Brug en een aandoenlijk portret van Aat als jongetje van acht met flaporen. Veldhoens moeder was onderwijzeres en de kostwinner van het gezin.

De ontwerpers van de expositie in het

CBK aan de Oranje Vrijstaatkade hadden een kopie van Veldhoens atelier voor ogen, vandaar ook de titel: *Huis Veldhoen – Aatjes Vrijstaat*. Het is een huis waarin alle muren vol hangen met schilderijen, tekeningen en etsen en de bezoeker struikelt over de beelden en keramiek.

Het schitterende pand aan de Wittenburgergracht is al vijftienving jaar Veldhoens atelier en woonhuis. Hij kocht het destijds voor veertigduizend gulden. Sindsdien zijn er almaar werken bijgekomen, want als het niet hoeft, verkoopt Veldhoen liever niet. Het werk van Veldhoen beslaat verschillende disciplines, formaten en stijlen die door elkaar lopen. Een afspiegeling van zijn persoon: een maatschappelijk betrokken anarchist, wars van dogma's en van de heersende stromingen en daarom misschien ook wel een beetje ondergewaardeerd bij de kunstelite. Veldhoen: „Ik probeer altijd stijlloos te blijven, want als je een stijl krijgt verval je al gauw in maniërisme (gekunsteldheid, red.).”

Veldhoens 'gevecht' met de kunstelite dateert uit de jaren zestig. In de jaren vijftig had hij al een naam als etsers opgebouwd en kreeg hij opdrachten en beurzen. Toen kwam Provo, met het tarten van het gezag en de heersende machtsstructuren. Het was de tijd dat alles op de schop ging, ook in de kunst. Veldhoen ergerde zich aan galeriehouders en andere 'kunstpooiers' die onevenredig veel geld verdienden aan het

werk van kunstenaars. Een nieuwe techniek, de rotaprint, stelde hem in staat goedkoop en gemakkelijk werk te reproduceren.

Vriend Robert Jasper Grootveld stelde zijn bakfiets ter beschikking. Daar werd het rota-apparaat op gezet en zo begon Veldhoen zijn prenten onder het motto 'Kunst voor het volk' te verkopen, onder andere tijdens de wekelijkse door Grootveld georganiseerde happenings bij 't Lieverdje aan het Spui. „We verkochten ze voor drie gulden per stuk,” vertelt Veldhoen. Aan zijn gezicht is af te lezen dat dit een van de mooiste periodes uit zijn leven is. De be-

'We verkochten ze voor drie gulden per stuk'

vrijdende jaren zestig die, in elk geval voor dat moment, een einde maakten aan de Hollandse burgerlijke bekrompenheid.

„Aatje heeft nooit van zijn leven op die bakfiets gezeten. Dat is allemaal mythevorming.” Levenspartner Hedy d'Ancona (voorheen minister van Cultuur) bemoeit zich met het gesprek. „Jazeker wel, één dag,” corrigeert Veldhoen haar lachend. „Eén dag, ja. Voor de rest deed Robert Jasper het.” Grootveld reed de hele stad

door en verkocht duizenden prenten. Er werden ook veel gestolen. Het verhaal van de rotaprenten kreeg onlangs nog een staartje. Toen Grootveld in 2009 overleed was er geen geld voor zijn begrafenis. Veldhoen heeft toen zijn bekende prent met een zwartgeschminkte Grootveld als Magiër Piet onder de kopieermachine gelegd en er duizend stuks van verkocht voor vijf euro. Van de opbrengst is Grootvelds begrafenis betaald. Veldhoen: „Het idee van de bakfiets was oorspronkelijk van Jasper en zo heb ik hem daarvoor terugbetaald.”

In 2004 kreeg Veldhoen een herseninfarct; zijn rechterhand raakte verlamd. Hij liet zich door deze tegenslag niet weerhouden. „Toen ik in het ziekenhuis lag, ben ik meteen met mijn linkerhand gaan tekenen. Het was niet eens oefenen; het was meteen tekenen,” zegt hij. „In het begin zag je wel verschil, maar nu zie je het nauwelijks nog”, beaamt d'Ancona. „Je was wel heel erg dicht bij de dood.” Veldhoen is er laconiek onder: „Ikzelf dacht niet aan doodgaan, zo ziek was ik eigenlijk. Ik heb nu wel een kleine handicap. Ik heb maar één arm en ik kan niet meer zo goed praten als vroeger, maar met schilderen ga ik door tot ik erbij neerval.”

Huis Veldhoen – Aatjes Vrijstaat
CBK, Oranje Vrijstaatkade 71
di, wo, vr, za 11.00 – 17.00 uur
do 11.00 – 20.00 uur
10 december t/m 21 januari